

Toegevoegde functies op het hellende dak

Nieuwe taken voor de dakpan

Het hellende dak krijg steeds meer toegevoegde functies: het dak moet luchtdicht, passief, plek bieden aan zonne-energiesystemen, aan groen. Wat betekent dat voor de dakpan? Welke rol vertolkt de dakpan nog, op dat moderne dak? Vijf dakdisciplines – wetenschap, advies, ontwerp, fabrikant en dakdekker – spreken zich uit over de toekomst van de dakpan, het hellende dak en het dakdekkersvak.

Tekst: Hans Fuchs

Foto's: Jasper Bosman

"In de strijd om het dakvlak, gaat het om de beste technologie"

Harde cijfers ontbreken, maar de trend is duidelijk zichtbaar: het aandeel van de pan op het hellende dak neemt af. Ook het waarom is duidelijk, meent Chris Geurts van TNO: "Het dak krijgt allerhande nieuwe functies, en de dakpan is voor die functies niet altijd geschikt." Bij dakpannenfabrikant Monier zien ze die trend niet terug in dalende afzetcijfers. Maar Will Verwer, sales manager bij Monier, ontkent niet: "Dat kan een beeld van de toekomst zijn." Peter Kuindersma, senior adviseur gevels en daken bij Nieman-Kettlitz Gevel- en Dakadvies, verwacht dat de dakpan de komende decennia nog gewoon zijn plek op het dak behoudt: "Het volume aan nieuwbouw neemt af en het dak krijgt nieuwe functies, maar bij renovatie en vervanging wordt de dakpan nog gewoon gebruikt. Wij Nederlanders hebben iets met de dakpan. De dakpan heeft een bewezen levensduur, is vertrouwd en hoort bij onze bouwcultuur."

Chris Geurts noemt de dakpan op het hellende dak zelfs 'superieur': "Het product is prima verwerkbaar, een goede dakdekker kan er maattoleranties goed en esthetisch mee oplossen, het

product is stormbestendig en waterkerend. Vindt die gecombineerde eigenschappen maar eens in een ander dakproduct." Ook architect Edwin Smolders van bureau De Twee Snoeken prijst de functionaliteit van de dakpan: "De dakpan heeft, net als de baksteen, een menselijke maat, is een vaste waarde in onze bouwcultuur en bij restauraties en renovaties."

lees verder op de volgende pagina >>>

Zonne-energie in opmars

Van alle nieuwe functies op het hellende dak die de dakpan concurrentie aandoen, is zonne-energie de belangrijkste. Het gaat de laatste jaren veel over zonne-energie, constateert Will Verwer. En dat is niet altijd reden tot vreugde, stelt hij: "De systemen worden meestal over bestaande pannendaken heen geplaatst. Dat is nou niet de mooiste oplossing. Toegevoegde eisen aan het dak: prima. Maar het product hellend dak moet er ook mooi uitzien. Niet voor niets luidt de uitdrukking: iets dat lelijk is, is niet duurzaam." Monier biedt daarom geïntegreerde oplossingen voor zonne-energiesystemen aan. Verwer: "Wij hebben vier modellen dakpannen waarvoor ook geïntegreerde zonne-energiesystemen verkrijgbaar zijn."

Als het om de esthetiek gaat, geeft ook dakdekker Dick Dunnewind van Dakdekkersbedrijf Dunnewind – De Lange in Ommen de voorkeur aan geïntegreerde systemen: "Er zijn ook al systemen met mooie platte zonne-pannen, die je nagenoeg op dezelfde manier kunt verwerken als dakpannen."

Dat zonne-energie de belangrijkste nieuwe functie op het hellende dak is, dat ervaart Dick Dunnewind ook in de praktijk: "Ik schat dat acht tot tien procent van mijn werk tegenwoordig bestaat uit de montage van zonne-energiesystemen. En dat zal in de toekomst wel meer worden."

Reset

Chris Geurts plaatst bij de geïntegreerde producten wel een kritische kanttekening: "Bij veel geïntegreerde oplossingen heb ik nou niet het idee: "He, dát is het!" Het is toch te vaak een dakpan met wat erop. Er is, denk ik, een reset nodig: wat willen we op het dak? Kijk je dan naar de dakpan, of kijk je naar wat je wilt bereiken op het hellende dak, naar de gevraagde prestatie en de gewenste kwaliteit? Die hele opwekkingskant realiseren met de dakpan als maat, dus werken met heel veel kleine zonne-energie elementen, dat wordt heel complex, alleen al gezien de elektrische connecties."

Peter Kuindersma zit op dezelfde golflengte als Chris Geurts: "Dat geplak van PV-cellen op een pan, dat is teveel vanuit de pan gedacht. Een beetje out of the box denken kan geen kwaad, hier." Chris Geurts stelt dat hier nog wel een slag te maken is: "Wat ontbreekt, is de echte integratie van de kennis in de zonne-energie-industrie en de bouwindustrie. Producten die daadwerkelijk aantonen dat ze ergens aan bijdragen, daar ligt de uitdaging. In de strijd om het dakvlak, gaat het om de beste technologie."

Pannen met pigment

Volgens Will Verwer kan de dakpan als product wel degelijk bijdragen aan de nieuwe eisen die worden gesteld aan daken: "Neem de Auronox, de dakpan die stikstof aan de lucht onttrekt. Dat is een pan met een relevante toegevoegde functie. In Nederland, zeker in de drukbevolkte, stedelijke gebieden, is de stikstofuitstoot erg hoog."

En Verwer noemt een ander thema waar de dakpan een rol vervult: "We hebben te maken met een veranderend klimaat, met de opwarming in de steden, het urban heat effect. Dat vraagt om koeling. Wij zijn bezig met reflecterende folies en

met betonpannen die koelen dankzij een UV-stralingwerend pigment. Die pan zorgt dat de warmte in de steden minder lang blijft hangen en dat de ruimte onder de kap koeler blijft.”

Volgens Chris Geurts is momenteel zelfs onderzoek gaande naar coatings die kunnen schakelen: “Daarbij weerkaatst een dakpan in de zomer bij hoge temperaturen bepaalde delen van het spectrum, en koelt. Maar in de winter schakelt de pan om en absorbeert warmte. In dat seizoen wil je die warmte juist vasthouden. Daar kan de dakpan in de toekomst een nieuwe functie vervullen.”

Architect Edwin Smolders ziet ook kansen voor groene en dier-vriendelijke pannen: “Als het gaat om toegevoegde functies, moedig ik initiatieven als de Ecopan, recentelijk gebruikt in een pilot project met hellende sedumdaken in Enschede, beslist aan. En volgens mij liggen er voor de pan ook kansen voor andere biologische toepassingen: pannen voor vogels in de steden, of voor bijen, voor de stadsimkers.”

Ontzorgen

De nieuwe functies op het hellende dak verbreden het werkterrein van de dakdekker. Dat is ook de ervaring van Dick Dunnewind: “Dat is voor ons al tien jaar geleden begonnen. Wij plaatsen nu ook muurplaten, prefab kappen, ook als er geen dakpannen op komen maar bijvoorbeeld zink, dakkapellen, prefab schoorstenen, dakdoorvoeren, PV-panelen, collectoren, dakgoten en dakoverstekken. Het totale dak, daar gaat het heen voor de dakdekker. En we werken inmiddels ook met garanties, dat is toch de toekomst. De opdrachtgever zoekt naar een vaste partner waar hij blind op kan vertrouwen, die hem ontlast en waarvan hij weet: “Bij die partij is mijn dak in goede handen.” Chris Geurts ziet wat dat laatste betreft met name kansen bij grootschalige renovaties: “Daar kan de dakdekker één op één met de opdrachtgever samenwerken. De hele energieregeling, isolatiepakketten: de dakdekker kan die toegevoegde waarde leveren, door garanties te geven en nog een stap verder te gaan, door de prestaties van het hellende dak te garanderen. Inclusief een garantie op de energierekening, op warmteverliezen. Het gaat dan niet zozeer om de dakpan, maar om de vraag: hoe kan het hellende dak als geheel bijdragen aan de vraagstukken van energie en duurzaamheid? Die toegevoegde waarde ligt dus niet per se in het product dakpan, die ligt vooral in het ontzorgen van de opdrachtgever.”

Dick Dunnewind ziet de toekomst van het dakdekkersvak dan ook vol vertrouwen tegemoet: “Ik zie ons vak ook over twintig jaar nog bestaan, zelfs bij een teruglopend aandeel van de dakpan op het hellende dak. Maar dan wel met bedrijven die werken met goed opgeleid personeel dat vast in dienst is. Dus niet met payroll-constructies, niet met tijdelijke contracten, maar met vaste mensen waarin geïnvesteerd is en die kunnen bieden wat de markt verlangt: vakmanschap, maar ook advies en garanties.”

Volgens Peter Kuindersma is er in die toekomstvisie weinig plek meer voor de ‘old school’ pannendecker: “Er is wel een grote bestaande voorraad hellende daken met pannen, maar corporaties en andere opdrachtgevers kijken óók naar de kansen en mogelijkheden die deze daken bieden. In feite gaat het erom dat wij één simpele vraag beantwoorden: wat wil de opdrachtgever met zijn dak?”

